

WEST SIDE STORY

de Vlaamse remix

Ivo van Hove en Anne Teresa De Keersmaeker op Broadway met gedurfde versie van musicalklassieker

"Natuurlijk ben ik nerveus. Wat denk je?" Donderdagavond is op Broadway in New York de langverwachte nieuwe versie van de legendarische, 63 jaar oude musical *West side story* in première gegaan. Aan de knoppen van die remix: de Vlaamse toppers Ivo van Hove en Anne Teresa De Keersmaeker.

Van onze reporter in New York
Hans-Maarten Post

"It's going to be huge!" Het is enkele dagen voor de première als we in Manhattan in de kantoren zitten van de Amerikaanse agent van Anne Teresa De Keersmaeker en Ivo van Hove (ook in het klantenbestand: Arnold Schwarzenegger, Guns N' Roses en Dolly Parton). Of de Vlaamse choreografe misschien ook weet heeft van Amerikaanse celebrities die erbij zullen zijn, vragen we terloops. Ze schuift de vraag glimlachend door naar een medewerker van het bureau. Ook hij weet het niet (of wil het niet zeggen), maar: dat het gróts zal worden, die première, daar is hij zeker van.

Wie er de voorbije weken wel al zijn langsgeweest bij de previews: Paul McCartney, Bono en Jude Law. Of wat er kan gebeuren als je een voorstelling maakt voor Broadway en heel New York er reikhalzend naar uitkijkt. Want laat dat duidelijk zijn: *West side story* is niet zomaar een voorstelling. Het is een stuk Amerikaanse cultuurgeschiedenis. Een monument.

Dat met regisseur Ivo van Hove en choreografe Anne Teresa De Keersmaeker twee Belgen gevraagd werden om een nieuwe ver-

sie te maken was dit klassiek geworden Romeo & Julia-verhaal over twee straatbendes, is dan ook hoogst bijzonder. En voor De Keersmaeker is het extra speciaal. Want voor het eerst sinds de première in 1957 doet *West side story* het zonder de beroemde choreografie van Jerome Robbins, ook het brein achter de legendarische, met Oscars overlappende film uit 1961, die *West side story* wereldbekend maakte. Waarom het Amerikaanse producerstrio juist bij die twee Belgen zijn uitgekomen, is dan ook de logische eerste vraag, een dag later, voor Ivo van Hove.

"Ik ben op hén afgestapt", vertelt hij. "We spreken al over 2015, de periode waarin ik veel in New York werkte. Ik zag Trump opkomen, Amerika veranderen en ik merkte dat het debat vervuilde en het wij-zij-denken toenam. Ik bedacht me dat er één groot iconisch Amerikaans kunstwerk is dat daarover gaat: *West side story*. Tegelijk vertelde ik hoofdproducent Scott Rudin (*de man achter films als 'No country for old men' en 'The social network'*, ndr.) dat ik een aantal voorwaarden had: ik wilde geen nostalgische versie, maar een *West side story* voor de 21ste eeuw. Ik wilde ook een geloofwaardige versie, met erg jonge acteurs, die het multiraciale Amerika van nu weerspiegelden. Maar mijn grootste eis was dat ik er een nieuwe choreografie bij wilde. Toen werd het even stil. Maar Rudin zei: *Let me work on this*. Een paar weken later had hij het voor elkaar."

Aartsmoeilijk

Jaren zijn er vervolgens gekropen in deze *West side story*, en een budget van 15 miljoen dollar. Waarin Van Hove en De Keersmaeker 1.700 kandidaten zagen voor ze hun cast bij elkaar hadden. "Doe het maar eens", zegt De Keersmaeker. "De zangpartijen die Leonard Bernstein schreef, zijn aartsmoeilijk, en dan moet je er ook nog eens bij dansen en acteren." Het waren ook jaren waarin er zorgvuldig onderhandeld moest worden met de bewakers van de erfenis van de vier originele bedenkers, en De Keersmaeker haar nieuwe choreografie moest bedenken. Best lastig, geeft ze toe. "Want ik ben iemand die choreografie ziet als *belichamde abstractie*, terwijl het hoofddoel hier is: hoe vertel je dat verhaal? Alles staat ten dienste daarvan. Een hele uitdaging. Bovendien is, elk van die nummers bedoeld als een klein bommetje. Ga daar maar eens mee om."

Er sneuvelen heilige huisjes: geen *I feel pretty*, geen geknip met de vingers, geen balkonscène

Even werd het spannend, toen er extra hulp ingeroepen moest worden omdat de latindansers hun nieuwe passen niet latino genoeg vonden. En toen *West side story* bijna af was, kwetste hoofdrolspeler Isaac Powell zich en moest de première uitgesteld worden. Vervolgens viel een van de spilfiguren door een knwtsuur helemaal uit, en kreeg de productie te maken met zijn eigen #MeToo-verhaal. Als wij in het Broadway Theatre (1.700 zitjes) gaan kijken naar een van de laatste previews (sinds december al goed voor 150.000 toeschouwers en een wekelijkse omzet van 1,5 miljoen dollar), staan ze er nog steeds, de actievoerders die benedeiler Amar Ramasar weg willen. Hij werd in 2018 bij het New York City Ballet aangeklaagd wegens het verspreiden van expliciete foto's.

Hoe iconisch *West side story* is, wordt nog maar eens duidelijk als we aan de Amerikanen rondom ons vragen waarom ze een kaartje kochten. Dan vallen niet de namen Van Hove of De Keersmaeker, maar komt elk van hen met een verhaal over hoe dit een klassieker is die ze absoluut (opnieuw) willen zien, of, in het geval van het gezin met jonge kinderen naast ons, willen doorgeven aan een nieuwe generatie.

Traantje

Voor iedereen in de zaal wordt het vanaf de openingsscène meteen duidelijk dat het Van Hove en De Keersmaeker menens is: weg is het iconische vingergeknip waarmee de twee jeugdbendes zich dansend over de stad bewegen. "Iedereen verwacht het", zegt Van Hove. "Maar het was een idee van Robbins, en stelen is niet echt correct. Dat geknip laten vallen betekent je publiek zeggen: niks

van wat je gaat zien, zal beantwoorden aan je verwachtingen." En inderdaad, er sneuvelen nog heilige huisjes. The Jets en The Sharks zijn niet meer duidelijk blank tegenover latino. Het zou één grote, gevaarlijke straatbende kunnen zijn. Er is geen Romeo & Julia-achtige balkonscène (Van Hove bedacht een prachtige, nieuwe oplossing), het iconische *I feel pretty* is gesneuveld, en het vaudeville nummer *Gee, officer Krupke* wordt nu uiterst grimmig, inclusief op de achterwand geprojecteerde video's van arrestaties en politiekantoren. Een straf moment, dat heel wat bijval uit de zaal krijgt.

Prachtig zijn die videobeelden, die bijna de hele voorstelling op de volledige achterwand van de leeg gehouden scène geprojecteerd worden. Ze zijn zowel vooraf opgenomen als live gefilmd, van de actie op scène, of daarachter. Slim bedacht is het, de manier waarop een stukje van de achterwand soms opengaat, om dan de kruidenier en het naaiatelier te tonen, die twee belangrijke plekken voor het verhaal. Wat de acteurs daar doen, wordt gefilmd en in het groot op de achtermuur getoond. Een musical met filmische allures, jawel. En dan hebben we het nog niet gehad over de regen die in de cruciale gevechtsscène op het einde losbarst en het podium blank zet. De Keersmaekers eerste choreografie voor een musical? Dat valt nergens aan te merken. Vooral haar groepschènes zijn geweldig. En de bende jongeren spelen en dansen de pannen van het dak, hoewel 33 van de circa 50 castleden in deze productie hun Broadwaydebuut maken.

Na afloop zien we alleen opgetogen gezichten. Een oudere dame in bontjas pinkt nog een traantje weg. "Ik heb hier zo veel herinneringen aan. Het maakt me emotioneel, om nu te weten dat een nieuwe generatie die weg naar dit unieke werk zal vinden." Van Hove vertelt ons een soortgelijk verhaal, over een oma, die nog de première van de originele *West side story* meemaakte en samen met haar kleindochter kwam kijken. Beiden waren ze, elk om hun eigen redenen, enorm ontroerd.

Of het mailtje dat hij al kreeg met felicitaties van een grote rockster van wie hij de naam voor zich houdt. Dat deze *West side story* de perfecte mix is van hoge cultuur en popcultuur. "Een groter compliment kan ik moeilijk krijgen. Want daar is het mij altijd om te doen geweest, al vanaf het moment dat ik in Vlaanderen nog in kleine zaaljes werkte: de meest extreme voorstellingen maken, maar wel voor een zo groot mogelijk publiek."

■ Een van de fraaiere momenten die Van Hove en De Keersmaeker bedachten: de spoorverliefde Tony en Maria worden uit elkaar gehouden door The Jets en The Sharks.

